

FOLKHUSHÅLLNINGS-
KOMMISSIONEN.

INKOM TILL LANDSKANSLIET
I KARLSTAD
9 JAN. 1917

No 9-753
1917

INSTRUKTION

FÖR

BRÖDBYRÅERNA.

Inledning.

Reglering av förbrukningen av brödsäd och produkter därav är en åtgärd, som på ett ytterst kännbart sätt ingriper i en mängd ömtåliga förhållanden inom samfundslivet.

Den uppgift, som föreligger, är att å ena sidan tillse, att med det förråd av brödsäd, som under tiden intill nästa skörd är eller kan bli för landets befolkning tillgänglig, så hushållas, att det räcker till de nödvändigaste behoven, å andra sidan så fördela denna vara, att varje behov i rätt tid blir täckt intill det på förhand bestämda måttet. Den organisation, som kräves härför, måste med nödvändighet bli ganska vidlyftig och dess skilda delar så rustade för sin uppgift, att de inom för dem utstakade gränser kunna självständigt vidtaga de vid varje uppkommande situation nödvändiga åtgärderna, samtidigt med att de samverka med varandra och med ledningen till en för landet lycklig lösning av den dem förelagda svåra uppgiften.

Den organisation, som handhar brödsädesregleringens genomförande, utgöres av

folkhushållningskommissionen såsom ledare för det hela och med särskilda avdelningar för handläggande av olika grupper av ärenden;

fördelningsnämnder för det lokala arbetet, en eller flera inom varje län, vilka i sin ordning uppdelats i *spannmåls- och brödbyråer*;

kommunala myndigheter, magistrater, stadsstyrelser och kommunalnämnder o. s. v. för utförande av vissa detaljer av arbetet efter folk-

hushållningskommissionens eller spannmåls-, resp. brödbyråernas anvisningar.

Den viktigaste delen av arbetet för konsumtionsregleringens genomförande i orterna påvilar sålunda fördelningsnämnderna. Dessa handhava även sockerregleringen och äro avsedda att betros jämväl med regleringen av förbrukningen av andra förnödenheter, därest sådan skulle behöva ifrågakomma. Ledare för nämndens hela arbete är dess ordförande. I övrigt sönderfaller nämnden i olika byråer, därav för brödsädesregleringen såsom nyss omnämmt spannmålsbyråer och brödbyråer. Eventuellt erforderlig samverkan mellan de olika byråerna tillkommer det ordföranden att ordna.

Spannmålsbyråernas förnämsta uppgift är att ombesörja förvärvandet för statens räkning av brödspannmål, lagring och förmalning av densamma samt lagring av mjölet å lämpliga orter inom landet. Vid sidan härav hava de även att trygga landets tillgång på utsäde. För deras arbete gälla särskilda instruktioner.

Brödbyråerna erhålla från folkhushållningskommissionens mjölbyrå anvisning från vilken eller vilka av spannmålsbyråernas mjöldepåer de berättigas att hämta det för befolkningen inom deras område avsedda mjölet. *Ledningen och övervakandet av mjölets distribution från dessa depåer intill dess det i form av mjöl eller bröd når konsumenterna, är det som åligger brödbyråerna.*

Denna verksamhet är av så maktpåliggande och mångskiftande natur och kräver för att alla intressen skola bliva behörigen tillgodosedda en så ingående kännedom om tillförsel och konsumtionsförhållanden inom byråns område, att det befunnits nödvändigt att ordna särskilda brödbyråer för distrikt av i allmänhet betydligt mindre omfattning än spannmåls- och sockerbyråernas. Det förutsattes också, att varje brödbyrå skall arbeta i största möjliga mån självständigt inom sitt distrikt. Så växlande som förhållandena äro inom skilda delar av vårt land, är det icke möjligt att i detalj regelbinda brödbyråernas arbete. Det som är praktiskt i en landsdel, kan i en annan befinnas synnerligen olämpligt, och det kräves därför att varje byrå anpassar sig efter sedvänjor och förhållanden inom sin ort, samtidigt med att givetvis de av folkhushållningskommissionen givna allmänna föreskrifterna noga iakttagas.

Tillgodoseendet av allmänhetens brödsädesbehov är avsett att ske på i huvudsak två linjer. De, som själva producera spannmål, sålunda i stort sett den lantbrukande befolkningen, få av sin produktion behålla en viss kvantitet per person. Denna del av befolkningen blir sålunda *självhushållande*. Till den återstående delen av befolkningen skola däremot utdelas *brödkort*, gällande för inköp av viss kvantitet mjöl eller bröd. Genom folkhushållningskommissionens försorg ställes till varje brödbyrås förfogande en kvantitet mjöl, som motsvarar summan av vad som får uttagas under varje period å de inom distriktet utdelade korten.

Till befrämjande av ovanberörda självständighet i arbetet syftar särskilt folkhushållningskommissionens beslut att ej utfärda för hela riket gällande enhetliga brödkort, utan lämna fördelningsnämnderna i viss utsträckning fria händer vid bestämmande av brödkortets utseende, giltighetstid m. m., varom vidare nedan. De första brödkort som skola utdelas och som äro avsedda för en tidrymd av fyra veckor, tryckas visserligen av kommissionen efter ett enhetligt formulär, men förses för varje fördelningsnämnds område med särskilda beteckningar. Kort, gällande inom en fördelningsnämnds område, äro sålunda icke användbara inom andra delar av landet. För den följande tiden förväntas det, att fördelningsnämnderna var för sig skola föreslå den korttyp — i överensstämmelse med de första korten eller förändrade — som varje nämnd finner för sitt område lämplig. Härför liksom i vissa andra frågor kräves ofrånkomligt samarbete mellan brödbyråerna inom varje fördelningsnämnds område.

Brödbyråernas distrikt skära emellertid i vissa fall fördelningsnämndsområdenas gränser på grund av nödvändigheten att sammanhålla naturliga handelsområden, där så lämpligen kunnat ske. Det torde därför vara av nöden, att brödbyråerna på lämpligt sätt upplysa allmänheten, inom vilket område vars och ens brödkort gäller (om resebrödkort och flyttning se nedan). Till ledning härför meddelas här de särskilda brödkortstypernas giltighetsområden.

1. *Stockholms stad och län*: hit höra av Södermanlands län Över-Enhörna och Ytter-Enhörna socknar; av Stockholms län höra till Uppsala läns brödkortsområde socknarna Alsike, Vassunda, Lagga, Östuna, Almunge,